

зі зміни або в структурно-логічні блоки змісту навчального матеріалу або змінювати засоби навчальної діяльності. Цей компонент виконує коригуючу функцію.

Ефективна організація пізнавальної діяльності студентів може бути забезпечена гармонійною єдністю предметного змісту навчального матеріалу, організаційних форм, методів навчання, за умів впровадження модульного об'єктно-орієнтованого середовища.

### Література

1. **Пидкасистый П.И.** Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении [Текст] / П.И. Пидкасистый. – М.: Педагогика, 1980. — 240 с.
2. **Ожегов С.И.** Словарь русского языка [Текст] / С. И. Ожегов; под ред. Н.Ю. Шведовой. – М.: Рус. яз., 1985. — 797 с.
3. **Шеверницкая Н.М.** Модульный поход в изучении иностранного языка в высших учебных технических заведениях [Электронный ресурс] / Н.М. Шеверницкая. — Режим доступа: [http://library.uipa.kharkov.ua/library/Left\\_menu/Zbirnuk.doc](http://library.uipa.kharkov.ua/library/Left_menu/Zbirnuk.doc).
4. **Попова М. В., Оразалина З. З.** Психолого-педагогические условия проектирования дистанционного курса в обучающей системе Moodle [Электронный ресурс] / М. В. Попова, З. З. Оразалина. — Режим доступа: <http://gisap.eu/ru/node/1386>.

УДК 378.046

*Ю. Дем'ячук*

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,  
м. Львів*

## ВІДКРИТА ОСВІТА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Освіта є важливою складовою суспільства і залежить від процесів, що відбуваються в ньому. Вона повинна відповідати всім позитивним тенденціям розвитку країни, Тому особливої уваги заслуговують впровадження інновацій в освіту нашої країни, та перспективи розвитку інновації в сфері інформаційних технологій. Не випадково серед пріоритетів Програми ЮНЕСКО „Інформація для всіх” — сприяння розвитку „освіти для всіх”, „вільного обміну інформацією та знаннями” й збільшення комунікацій між людьми, а до завдань Програми включено сприяння неперервній освіті та навчанню на основі використання нових інформаційних технологій.

Серед дослідників проблеми відкритої освіти слід відзначити праці І. Беха, І. Дичківської, М. Кларіна, О. Пехоти, О. Попової, Л. Подимової, А. Прігожина, В. Сластьоніна, В. Хуторського. Застосуванню в освіті вискоелективних сучасних інформаційних технологій присвятили свої праці С. Гончаренко, В. Биков, Г. Кедрович, В. Лозова, О. Коваленко, І. Захарова, М. Лазарев, В. Козаков, Т. Дмитренко та інші.

Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.) намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове. Зокрема, В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці - це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які мають у собі прогресивне начало, що надає змогу під час зміни умов і ситуацій ефективно вирішувати завдання виховання та освіти [1, с. 23].

Російський вчений-педагог А. Хуторской таким прогресивним началом вважає дистанційні форми навчання і співвідносить їх з так званою евристичною освітою, що реалізується за допомогою мережі Інтернет та базується на застосуванні учнями телекомунікаційних методів конструювання знань, набуття досвіду спілкування з усім світом [2, 1-5].

Нині до найбільш вагомих організацій та навчальних закладів, що заклали концептуальні основи відкритої (дистанційної освіти) у світі, можна віднести Відкритий Університет

Британії, штаб-квартира якого знаходиться в Лондоні. Національний технологічний університет, США, що надає технологічну освіту через дистанційні мультимедійні засоби та залучив до роботи мережі більш ніж 45 технічних ВНЗ у США. EUROPACE (Нідерланди), організація, яка створила мережу закладів, що провадить дистанційну освіту в Європі має серед своїх зареєстрованих членів більш ніж 700 закладів освіти [3, 5].

Широкий спектр інноваційних проблем, їх активне впровадження в освітню галузь є ключовим напрямком роботи Міністерства освіти і науки України та його підрозділів, науковців АПН, вищих навчальних закладів України. У контексті приєднання до Болонського процесу перед українською вищою школою поставили завдання: внести зміни до структури, змісту, стандартів, форм національної вищої освіти; забезпечити якість підготовки спеціалістів на рівні європейських стандартів, адаптацію навчальних планів, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, розвиток системи неперервної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Інноваційні методи забезпечують підняття освіти, її багатогранних секторів на якісно новий рівень [4].

У «Програмі економічних реформ на 2010–2014 роки» серед найгостріших проблем вітчизняної освіти, називаються невідповідність наявної якості освіти сучасним вимогам, недостатній доступ до якісної освіти [5]. Одним з перспективних шляхів подолання цих проблем вітчизняної освітньої системи та забезпечення її поступального розвитку є впровадження елементів відкритої освіти. Про необхідність освоєння новітніх освітніх технологій, методів і підходів йшлося, зокрема, у Посланні Президента України до Українського народу (2010): «освітня система України повинна стати на шлях запровадження принципів відкритої освіти» [6]. Застосування у навчальному процесі та освітньому менеджменті на всіх рівнях новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційних методів роботи, що спираються на ці технології, може відіграти значну позитивну роль у реформуванні різних сфер освітньої діяльності – від забезпечення ефективного моніторингу до створення цілісних систем забезпечення доступу до освітніх ресурсів та обміну передовим педагогічним досвідом і методичними матеріалами.

Електронне, або дистанційне навчання – це один з видів відкритої освіти, сучасна перспективна форма надання освітніх послуг, яка успішно діє в НТУУ “КПІ”<sup>1</sup> упродовж останніх років.

Використання інформаційних технологій робить процес набуття знань більш гнучким, дає можливість навчатися в зручному місці та в зручний час. Для цього студенту треба мати комп’ютер та Інтернет.

До організації дистанційного навчання висуваються відповідні вимоги. Це насамперед: наявність високоякісних електронних навчально-дидактичних матеріалів – Банку веб-ресурсів навчальних дисциплін; досвідченість викладачів у створенні та використанні веб-ресурсів у навчальному процесі. Вирішенням цих питань займається НМК<sup>2</sup> “Інститут післядипломної освіти”, до складу якого входить Український інститут інформаційних технологій в освіті (УІІТО). Інститут координує розвиток дистанційної форми навчання в НТУУ “КПІ” та поширення її в навчальному процесі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців.

Згідно з наказом ректора від 09.08.09 №4-239 “Про створення Банку веб-ресурсів навчальних дисциплін НТУУ “КПІ” як складової Єдиного інформаційного середовища НТУУ “КПІ” інститут забезпечує створення такого Банку в університеті. Проведено каталогізацію всіх веб-ресурсів навчальних дисциплін, що розроблені і розміщені на сайтах структурних підрозділів НТУУ “КПІ”, проводяться консультації та розробляються і впроваджуються нові навчальні електронні ресурси [7]. До послуг студентів та викладачів існує 60 дистанційних курсів, 67 сертифікованих інформаційних ресурсів та 61 віртуальна лабораторна робота. Близько 3000 слухачів успішно пройшли дистанційне навчання, скориставшись інформаційними ресурсами навчальних дисциплін з Банку дистанційних курсів УІІТО. Найкращим прикладом зручності та корисності дистанційної форми навчання стало стрімке зростання кількості слухачів, які скористалися можливістю отримати необхідні знання під час карантину. За цей період кількість користувачів веб-ресурсів навчальних дисциплін перевищила 2000 [7].

<sup>1</sup> Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут”

<sup>2</sup> Навчально-методичний комплекс

Доцентом В. Бригінець, старшими викладачами С. Подласовим та В. Мойсеєнко під керівництвом завідувача кафедри Л.П. Гермаш – був створений курс загальної фізики для дистанційного навчання студентів різних форм навчання. До складу цього курсу входить теоретичний матеріал, добірка прикладів розв'язування задач, задач для самостійної роботи студентів, задач для контрольних робіт, комплекс лабораторних робіт та завдання для тестового контролю навчальних досягнень студентів. Треба зазначити, що частину роботи зі створення віртуальних лабораторних робіт та розробки тестових завдань для системи дистанційного навчання виконали студенти ФМФ.

За спостереженнями викладачів студенти, які розібрали приклади розв'язування задач, виконали лабораторні роботи на віртуальних макетах, під час аудиторних та лабораторних занять мають значно кращі показники, встигають зробити набагато більше, ніж інші студенти. При цьому вони завжди готові поділитися своїми знаннями з друзями, надати їм допомогу [7].

На думку студентів, розвиток і розширення бази знань з різних дисциплін, зокрема з фізики, доступ до якої забезпечується мережевими технологіями, є нагальною потребою навчання в сучасних умовах. При цьому студенти висловлюють побажання мати доступ не тільки до курсу фізики для вищих навчальних закладів, але й до курсу фізики середньої школи з метою повторення, а інколи й вивчення певних базових понять” [8].

На думку студентів, дистанційні курси не мають емоцій, суб'єктивного ставлення викладача до студентів та є дуже прозорими для оцінювання знань. E-learning платформа Moodle<sup>3</sup> чітко відстежує та фіксує динаміку навчальної діяльності кожного студента протягом семестру. Формат дистанційного семінару, вебінару чи наукового форуму формує у студентів уміння в інтерактивному режимі відстоювати власні наукові позиції та попереджає плагіат, оскільки дозволяє перевіряти окремі речення звітів через пошукові системи. На практичних же заняттях студенти вчать дискутувати "в живому форматі". Така "комплексність", "структурованість" та "наочність" процесу навчання особливо позитивно відмічена студентами. Популярні серед студентів і он-лайн консультації, оскільки дозволяють економити їх часові та матеріальні ресурси [8].

Для організаційного забезпечення з розвитку системи дистанційного навчання при Міністерстві освіти і науки України, створено Координаційну раду на основі Українського центру дистанційної освіти створено Український інститут інформаційних технологій в освіті Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут", формується перша черга мережі регіональних центрів системи дистанційного навчання (СДН). Крім цього, здійснюються педагогічні експерименти, що дозволило набути досвіду з питань впровадження дистанційного навчання широким колом ВНЗ, зокрема, такими як Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут", Сумський державний університет, Харківський національний університет радіоелектроніки, Хмельницький національний університет, Херсонський державний університет, Міжнародний університет фінансів, Науково-виробничий комплекс "Академія дистанційної освіти", Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" та інші [10].

Створення дистанційних курсів потребує від викладачів клопіткої, але цікавої роботи, пов'язаної з опрацюванням нових технологій, підготовкою відповідних матеріалів, налаштуванням курсів під авторську методику викладання, постійною їх підтримкою та оновленням. Але стрімкі процеси розвитку інформаційних технологій уже неможливо зупинити.

<sup>3</sup> Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання) — безкоштовна, відкрита (Open Source) система дистанційного навчання (СДО). Moodle перекладена на десятки мов, в числі є і частковий переклад на українську. Система використовується у 175 країнах світу. Головним розробником системи є Martin Dougiamas з Австралії. Цей проєкт є відкритим та в ньому бере участь і велика кількість інших розробників [9]. Moodle написана на PHP з використанням SQL-бази даних (MySQL, PostgreSQL чи Microsoft SQL Server). Moodle може працювати з об'єктами SCO та відповідає стандарту SCORM.

## Література

1. **Світові інновації** [Електронний ресурс] // The Economist. – Режим доступу до журналу : [www.innovations.com.ua](http://www.innovations.com.ua).
2. **Хуторской А.В.** Концепция дистанционного образования/А.В.Хуторський, – [Електронний ресурс]. – 1998. – Режим доступу: <http://users.kpi.kharkov.ua/lre/bde/dopol/russia/conzep.html>
3. **Peter T. Knight** EDUCATION FOR ALL THROUGH ELECTRONIC DISTANCE EDUCATION, – [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://aie.msk.su/english/confer/conf94/conf12.html>
4. **Вакуленко В.М.** Види інновацій в освіті та їх класифікація // В.М.Вакуленко [Електронний ресурс] Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України, - 2010, – Режим доступу: [http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadps/2010\\_4/10vvmotk.pdf](http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadps/2010_4/10vvmotk.pdf)
5. «**Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010–2014 роки**», Комітет з економічних реформ при Президенті України. – с. 30 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.president.gov.ua/docs/Programa\\_reform\\_FINAL\\_1.pdf](http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf)
6. **Постанова** Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2005 р. № 1153 «Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006-2010 роки», – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=1153-2005-%EF>
7. **Ярмолевич Л.П.** Розвиток дистанційного навчання в КПІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpi.ua/print/1865>
8. **Юдіна Н.В.** Дистанційне навчання: морока чи допомога викладачеві? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpi.ua/1210-1>
9. **Credits** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://docs.moodle.org/dev/Credits?rdfrom>
10. **Про стан і перспективи розвитку дистанційного навчання в Україні** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/04.html>

УДК 377.36.032

*О. Домінський  
м. Вінниця, Україна*

## ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ОБДАРОВАНИХ СТУДЕНТІВ У КОЛЕДЖАХ

Науково-технологічний прогрес цивілізації є результатом розширення масштабів і поглиблення наукових досліджень і розробок. Інноваційний розвиток забезпечується інтелектуальною елітою, творчими, натхненними особистостями. Японці підраховали: 3-5% талановитих людей дають 95% ВВП. Це зумовлює кожна країна плекати обдаровану молодь, проводити селекційну роботу, дбайливо вирощувати та підтримувати таланти. В Японії кожному талановитому дитину бере під опіку держава чи фірма. За значні успіхи у навчанні в США учні та студенти відзначаються грамотами за підписом президента країни.

Створено Всесвітню Раду з питань талантів та обдарованості дітей, до складу якої входять представники 23 країн. У Росії в 1996 році була розроблена Федеральна програма «Розвиток творчості й обдарованості», яка пізніше отримала назву «Обдаровані діти 2007-2010 рр.». У подальшому ця програма була оновлена та продовжена на період 2011-2015 рр. Російськими вченими розроблено науковий проект «Робоча концепція обдарованості» (Д. Богоявленська, А. Брушлінський, Н. Лейтес, О. Матюшкін та ін.). В Україні створено інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук, який опікується пошуком, виявленням, розвитком

Міністерство надзвичайних ситуацій України  
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України  
Національна академія педагогічних наук України  
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності  
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України  
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України  
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

# **ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ  
ІІІ МІЖАРОДНОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**12 – 14 листопада 2012 р.**

**Частина 2**

**КИЇВ-ЛЬВІВ  
2012**

*Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (протокол № 3 від 17 жовтня 2012 р.)*

**Рецензенти:**

**Тименко В.П.,** доктор педагогічних наук, професор  
**Теслюк В.М.,** доктор технічних наук, професор  
**Аніщенко О.В.,** доктор педагогічних наук, доцент

**Редакційна колегія:**

**Козяр М.М.,** доктор педагогічних наук, професор (голова)  
**Зязюн І.А.,** доктор філософських наук, професор, академік НАПН України (голова)  
**Ничкало Н.Г.,** доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України (заступник голови)  
**Рак Т.Є.,** кандидат технічних наук, доцент (заступник голови)  
**Кремень В.Г.,** доктор філософських наук, професор, академік НАН України і НАПН України  
**Гончаренко С.У.,** доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України  
**Радкевич В.О.,** доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України  
**Биков В.Ю.,** доктор технічних наук, професор, академік НАПН України  
**Бикова О.В.,** кандидат педагогічних наук  
**Васянович Г.П.,** доктор педагогічних наук, професор  
**Грицюк Ю.І.,** доктор технічних наук, доцент  
**Гуревич Р.С.,** доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України  
**Коваль М.С.,** кандидат педагогічних наук, доцент  
**Ковалишин В.В.,** кандидат технічних наук, доцент  
**Кузик А.Д.,** кандидат фізико-математичних наук, доцент  
**Лук'янова Л.Б.,** доктор педагогічних наук, професор  
**Огієнко О.І.,** доктор педагогічних наук, професор  
**Помиткін Е.О.,** доктор психологічних наук, професор  
**Рак Ю.П.,** доктор технічних наук, професор  
**Ренкас А.Г.,** кандидат технічних наук, доцент  
**Савчин М.В.,** доктор психологічних наук, професор  
**Спірін О.М.,** доктор педагогічних наук, професор  
**Хомич Л.О.,** доктор педагогічних наук, професор  
**Шуневич Б.І.,** доктор педагогічних наук, професор

**Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми,**

**I 74 перспективи:** третя міжнар. наук.-практ. конф.: [в 2ч.]. Ч. 2. /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та ін.; [за ред. М.М.Козяра, Н.Г.Ничкало]. – Львів: ЛДУ БЖД, 2012. – 290 с.

Висвітлено методологічні і психолого-педагогічні проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці фахівців. Проаналізовано інформаційні технології та інноваційні методики формування професійної компетентності й контролю навчальних досягнень учнів, курсантів і студентів. Обґрунтовано дидактичні засади підготовки викладачів до використання інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Для педагогічного персоналу загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної освіти, наукових працівників, педагогів, аспірантів і докторантів, викладачів, усіх тих, хто займається проблемами інформаційно-телекомунікаційних технологій в сучасній освіті.